

Семінар УкрІНТЕІ з підвищення кваліфікації

Цілі сталого розвитку (ЦСР) : проблеми впровадження та завдання для сфери науки, технологій та інновацій до 2030 року

Людмила Мусіна

*Зав. сектору Відділу прогнозування
науково-технологічного розвитку
Координатор співробітництва з ЮНІДО (2011-2020)
2 листопада 2021 р., м. Київ*

Зміст презентації:

1. 17 Цілей сталого розвитку: комплексні, обов'язкові, неділимі
2. Порядок денний в сфері розвитку - 2030 – зобов'язання країн здійснювати трансформації у бік сталого розвитку
3. Механізм впровадження та звітування
4. Завдання для науки, технологій та інновацій (НТІ) : Адіс-Абебська програма дій 2015 року та Механізм сприяння розвитку технологій
5. Цілі 8 та 9 – акселератори прогресу
6. Оцінка прогресу у сфері НТІ (ЦСР 8, 9, 12, тощо): світ та Україна
7. Імплементация ЦСР в Україні – ключові події та проблеми
8. Національні завдання для сфери НТІ
9. Дорожні карти використання НТІ для ЦСР – ініціатива ООН

 Цілі сталого розвитку – комплексні, обов'язкові, неділимі....

Схвалено на Саміті сталого розвитку,
73 сесія ГА ООН, 15 вересня 2015 року

Порядок денний – 2030 – зобов'язання 193 країн ООН здійснювати трансформації у бік сталого розвитку...

- ... 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР) - комплексні, обов'язкові до виконання;
- ... принцип: нікого не залишити осторонь («no one is left behind»);
- ... інкорпорація ЦСР у національні стратегічні документи, реформа статистики;
- ... наука, технології та інновації (НТІ) - ключовий інструментарій досягнення ЦСР в умовах четвертої промислової революції (4ПР);
- ... ООН створено Механізм Сприяння Розвитку Технологій (TfM);
- ... Аддіс-Абебська програма дій 3-ї Міжнародної конф. з фінансування розвитку;
- ... партнерство влади та бізнесу заради сталого розвитку.

Резолюція ГА ООН від 19 грудня 2019 р.:

A/RES/74/229

«.....особлива увага на необхідність прийняття стратегій в науково-технічній галузі та в галузі новаторства в якості невід'ємних елементів національних планів і стратегій сталого розвитку»

Адис-Абебська програма дій (ААПД) 3-ї Міжнародної конференції з фінансування розвитку (липень 2015 р.)

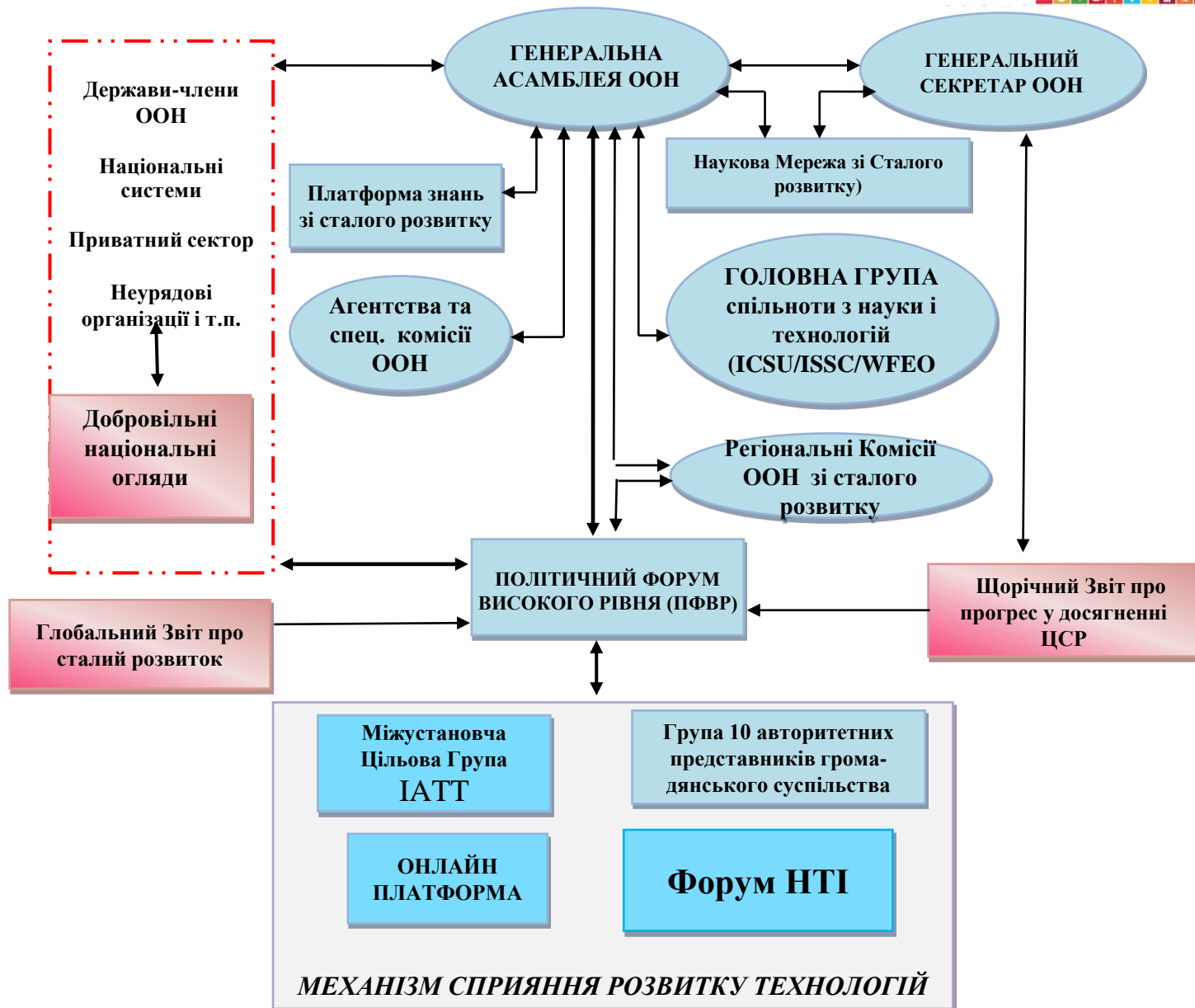
Окрема глава «Наука, технології, інновації та нарощування потенціалу»

23 зобов'язання у сфері науки, технологій, інновацій (НТІ):

- ✓ розробити політику, яка стимулює створення нових технологій, дослідження та підтримує інновації (§119);
- ✓ прийняти стратегії в галузі НТІ як невід'ємні елементи нац. стратегій СР (§119);
- ✓ збільшити інвестиції в науку, технології, інженерну і математичну освіту;
- ✓ створювати інноваційні фонди на конкурентній основі для підтримки інноваційних підприємств, особливо на етапах ДіР і демонстрацій (§118);
- ✓ просувати підприємництво, включаючи підтримку бізнес-інкубаторів (§117);
- ✓ заохочувати розробку і передачу екологічно безпечних технологій (§120);
- ✓ активізувати співпрацю в галузі науки, досліджень, технологій та інновацій, у тому числі через ДПП та багатосторонні партнерства (§120),
- ✓ визнати важливість збалансованого захисту прав ІВ відп. до правил СОТ (§116)
- ✓ заснувати **Механізм сприяння розвитку технологій** (§123)

ААПД вітає зобов'язання багатьох розвинених країн досягти цілі виділення офіційної допомоги з розвитку (ОДР) на рівні **0,7% ВНД (0,15-0,20% для НРК)**

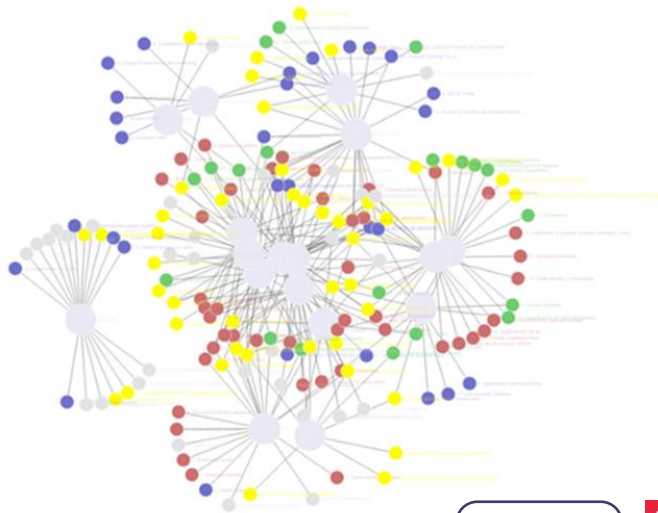
Процес імплементації ЦСР на рівні ООН

Графік оглядів прогресу у досягненні ЦСР на Політичних Форумах Високого Рівня (ПФВР) ООН

Міжсекторальний зв'язок ЦСР

2017
рік

2018
рік

2019
рік

2021
рік

Зміцнення засобів реалізації та активізація роботи в
рамках Глобального партнерства в цілях сталого розвитку

- щорічно

ЦСР 8 і 9 – акселератори економічного зростання та модернізації виробництва в Порядку денному - 2030

Ціль 9 Створення стійкої інфраструктури, сприяння сталій індустріалізації та стимулювання інновацій

- ❑ Розвивати надійну, сталу, доступну інфраструктуру
- ❑ Сприяти прискореному розвитку високо- і середньовисокотехнологічних секторів переробної промисл.
- ❑ Створити фінансову та інституційну системи, що забезпечують розвиток наукових досліджень, розроблення та впровадж. технологій 6-го та 7 ТУ
- ❑ Забезпечити доступність Інтернету, особливо у сільській місцевості

Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання

- ❑ Забезпечити стійке зростання ВВП на основі модернізації виробництва, інновацій, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою ДВ
- ❑ Підвищити рівень зайнятості населення
- ❑ Скоротити частку молоді, яка не працює, не навчається, не набуває професійних навичок
- ❑ Створити інституц. та фінансові можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та креативної економіки
- ❑ Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку

Глобальні Цілі Сталого Розвитку

Про хід виконання ЦСР на глобальному рівні (доповідь Генсека ООН, 2021 рік, E/2021/58)

- ❑ **Пандемія викликала найважчу світову економічну рецесію з часів Великої депресії, сильно вдарила по обробній пром. і призвела до зниження зайнятості та доходів**
- ✓ За період 2014-2018 середній ріст світового реального ВВП на душу населення склав 2%, у 2019 р. всього 1,3%, а в 2020 р., за оцінками, він знизився на 5,3% через пандемію.
- ✓ Падіння обсягів виробництва переробної промисловості на 8,4%;
- ✓ Скорочення частки ДВ переробної пром у ВВП з 16,5% у 2019 р. до 15,9% у 2020 р.;
- ✓ Частка середньо- та високотехнологічної обробної пром. в заг. обсязі обробної склала у 2018 р. 49 % у розвинених регіонах і 41,4 % у регіонах, що розвиваються, у НРК – 8,9%.
- ✓ Частка ДіР у світовому ВВП зростала задовільно— з 1,61% у 2010 р. до 1,73% у 2018 р.
- ✓ Кільк. науковців на мільйон жителів зросла з 1022 у 2010 р. до 1235 у 2018 р. (3847 осіб у Європі та Північній Америці та лише 99 - у країнах Африки на південь від Сахари).
- ✓ У 2020 р. без роботи опинилися ще 33 млн. людей у світі, а рівень безробіття склав 6,5%.
- ✓ Неформальна зайнятість складала до початку пандемії 60,2% від глобальної або 2 млрд. осіб. $\frac{3}{4}$ з них постраждали від введення режиму ізоляції у зв'язку з пандемією.
- ✓ До кінця 2020 р. майже 85% населення світу було охоплено мережею "4G": зростання вдвічі порівняно з 2015 р., але у 2020 р. лише на 1,3% проти 2019 р. – йде уповільнення.

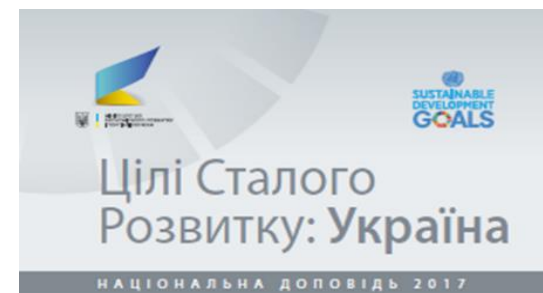

Рекомендації Багатостороннього Форуму з НТІ ООН (Нью-Йорк, США, 4-5 травня 2021 р.):

- ✓ COVID-19 змушує перейти до економіки нового типу, яка спирається на науково-технічні досягнення та інновації;
- ✓ Важливо інвестувати в зелені і цифрові технології, дослідження та розробки, «розумні» робочі місця, підвищення продуктивності;
- ✓ Необхідна трансформація наукових систем; в ході пандемії з'ясувалося, що наукові системи не можуть досить своєчасно реагувати на нові пріоритети;
- ✓ В інноваціях криється вирішення більшості глобальних проблем для досягнення ЦСР,..... і це єдиний невичерпний ресурс;
- ✓ Інновації передбачають не тільки нові технології, але і фінансування, налагодження контактів та нові бізнес-моделі;
- ✓ Для досягнення ефекту масштабу необхідні нові та орієнтовані на перетворення багатосторонні партнерства.

Імплементація ЦСР в Україні – ключові події:

- ❑ **Національна доповідь «ЦСР: Україна»** (вер. 2016) – наразі єдиний комплексний стратегічний документ розвитку України до 2030 р. (<http://bit.ly/SDGsUkraine>).
- ❑ Указ Президента України №722 від 30.09.2019 «Про ЦСР України на період до 2030 р.»:
 - удосконалити прогнозні та програмні документи;
 - упровадити дієву систему моніторингу реалізації ЦСР;
 - НАН враховувати ЦСР під час визначення напрямів наукових досліджень.
- ❑ Моніторингова доповідь щодо прогресу у досягненні ЦСР 8 (липень 2019, ООН).
- ❑ Добровільна нац. Доповідь про досягнення Україною ЦСР (травень 2020, ООН).

Глобальні ЦСР: 17 Цілей, 189 завдань, 232 індикатори
Національні ЦСР: 17 Цілей, 86 завдань, 172 індикатори (наразі 184)

172	5	9	16	11	12	13	7	16	15	8	12	7	1	5	13	18	4

Національні ЦСР та завдання для України – з використанням інноваційних технологій ІТ

Ціль 2. Ліквідація голоду, розвиток с/г	2.2. Підвищити вдвічі продуктивність с/г., в першу чергу за рахунок інноваційних технологій. 2.3. Забезпечити створення стійких систем виробництва продуктів харчування
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	3.3. Зупинити епідемії ВІЛ/СНІДу та туберкульозу, у т.ч. за рахунок інноваційних практик і засобів лікування
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	6.1. Забезпечити будівництво та реконструкцію систем центр. питного водопостачання 6.2. —»-- водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій. 6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, з використ. інноваційних технологій.
Ціль 7. Доступна та чиста енергія	7.1. Модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	8.1. Забезпечити стійке зростання ВВП на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, виведення на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості. 8.2. Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку та розвитку високотехнологічних конкурентних виробництв
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	9.1. Розвивати якісну, сталу і доступну інфраструктуру, з використ. Інноваційних технологій 9.3. Забезпечити доступність дорожньо-транспортної інфраструктури, на основі викор. ІТ 9.4. Сприяти прискореному розвитку високо- та середньо-високо-технологічних секторів переробної промисловості, на основі використання ланцюгів «освіта – наука – виробництво» 9.5. Створити фінансову та інституційну системи (інноваційну інфраструктуру), які забезпечать розвиток наукових досліджень іНТР (експериментальних)
Ціль 11. Сталий розв. міст	11.5. Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, на довкілля міст, з викор. ІТ.
Ціль 12. Перехід до рац. моделей споживання і виробництва	12.1. Знизити ресурсомісткість економіки 12.3. Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі ІТ і виробництв 12.4. Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки і повторного використання на основі інноваційних технологій і виробництв
Ціль 14. Стале викор. морських ресурсів	14.2. Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем, підвищення їх стійкості та відновлення на основі інноваційних технологій
Ціль 15. Захист і відновл. еко-систем суші	15.3. Відновити деградовані землі та ґрунти з використанням інноваційних технологій

Ранжування цілей за інтегральною оцінкою прогресу у досягненні ЦСР, у розрізі кожної цілі за відповідними показниками

Джерело: Добровільний національний огляд Цілі сталого розвитку Україна, с. 17.

Проблеми реалізації ЦСР в Україні:

- обмеженість статистичних та адміністративних даних;
- інтеграція у стратегічні документи та плани дій (НПА);
- партнерство з бізнесом та громадянським суспільством.

Проблема 1 - статистика: індикатори прогресу:

Глобальні ЦСР: 17 Цілей, 189 завдань, 232 індикатори

Національні ЦСР: 17 Цілей, 86 завдань, 183 індикатори

Відсутні метадані: 17 Цілей, 27 завдань, 32 індикатори

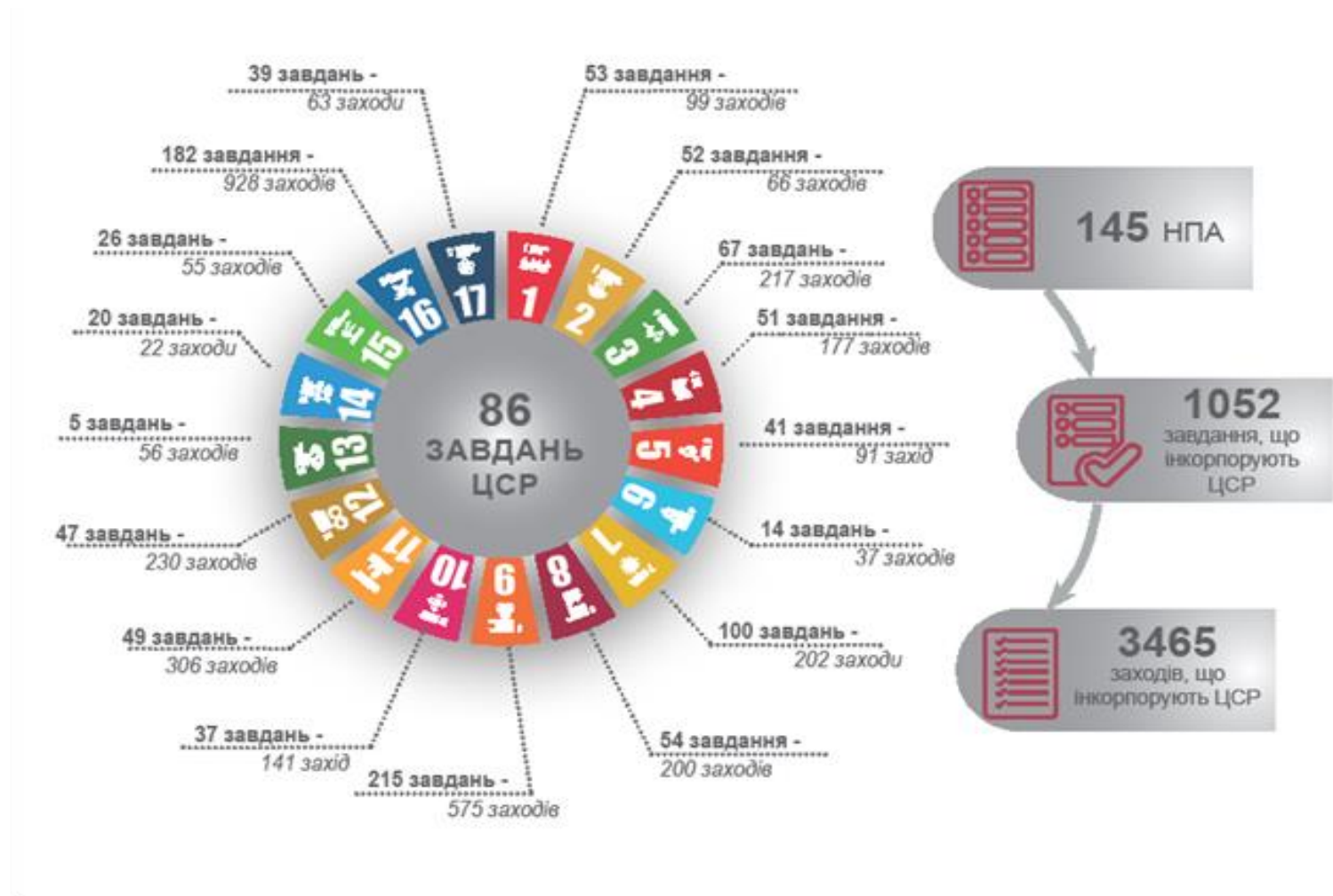
Дії Укрстату:

- Національний план дій з статистики до 2023 р. (2019)
- Постанова КМУ «Питання координації збору даних для моніторингу ЦСР»
- Випуск інформаційного бюлетеня «ЦСР-2020» (щорічно)
- Доступ до бази даних ООН по показниках ЦСР

Проблема 2 – інтеграція у стратегічні документи та політику

Дії Міжвідомчої робочої групи з ЦСР: актуалізація та узгодження завдань в НПА

Джерело: Міністерство економіки України. Моніторинговий звіт за ЦСР 8.

Ініціатива ООН - Глобальнаї пілотна програма дорожніх карт використання НТІ для ЦСР

Україну включено до Глобальної програми у 2021 р.

УкрІНТЕІ на доручення МОН України:

❑ визначення нових пріоритетів науково-технологічного розвитку на 2021-2030 рр. відповідно до ЗУ “Про пріоритетні напрями науково-технічної діяльності” та “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”

❑ **Проведення форсайтних досліджень у три етапи:**

- опитування експертів наукових організацій та ЗВО щодо напрямів НТД для ЦСР;
- опитування експертів з бізнесу та ЦОВВ щодо прийнятності пропозицій вчених;
- визначення міжнародної конкуренто- та патентоспроможності пропозицій українських науковців (їх відповідності світовим трендам) на основі аналізу:

- міжнародних баз наукових публікацій **Web of Science та Scopus** (для нетехнологічних пропозицій);
- патентної бази **Derwent Innovation** (для технологічних пропозицій).

Україна: національні ЦСР і завдання з розвитку інноваційних технологій і підходів

2	1	1	3	1	2	4	1	3	1	1	11 ЦУР 20 зада

Дякую за увагу!

Людмила Мусіна
musina@ukr.net